

„A FÉLELEMNEK NAGY A SZEME”

A REHABILITÁCIÓ LEHETŐSÉGEI KÁRPÁTALJÁN – KEREKASZTAL-BESZÉLGETÉS

A Cordelia Alapítvány 2025. június 26-án a Kínzástúlélők Nemzetközi Világnapja alkalmából Túlélésből élet címmel félnapos szakmai konferenciát szervezett. A konferencia első felében az alapítvány munkatársai tartottak előadásokat, amelyekben bemutatták szakmai tevékenységüket. A rendezvény második felében Túlélni és tovább élni? – A rehabilitáció lehetőségei Kárpátalján címmel kerekasztal-beszélgetésre került sor. A beszélgetést Milanovich Domi, a WMN pszichológus főszerkesztője moderálta. A résztvevő szakemberek a kárpátaljai Életem Fája Alapítvány munkatársai voltak: Pavlo Hudra katonai pszichológiai konzultáns, Jurij Bismak hadi pszichológus, valamint Zsábej Edit pszichológus. A beszélgetés ukrán és magyar nyelven zajlott, a tolmácsolást a Cordelia Alapítvány tolmácsa, Major Pál biztosította. Az alábbiakban a konferencián elhangzott beszélgetés szerkesztett változatát olvashatják.

Kepics Zsanett

Milanovich Domi: Üdvözlök mindenkit! Köszöntöm a vendégeinket: Jurij Bismakot, Pavlo Hudrát, Zsábej Editet és Major Pált. Rögtön azzal kezdeném, hogy beszéljünk egy kicsit a tevékenységekről. Az Életem Fája Alapítvány, amelynek, ha jól tudom, mindhárman munkatársai vagytok, Ungváron, Munkácson, Szolyván működik, és a katonák, veteránok, valamint a hozzátartozóik támogatására jött létre. Mi mindennel foglalkoztok, és hogyan kapcsolódtok személyesen a szervezethez?

Zsábej Edit: Szeretettel üdvözlök mindenkit, köszönjük a meghívást! Én ősszel csatlakoztam az alapítványhoz, de maga az alapítvány három évvel ezelőtt jött létre, azzal a céllal, hogy a menekülteknek segítsen. Aztán sajnos úgy hozta a háború lefolyása, hogy egyre több hadviselt emberrel és a hozzátartozóikkal is elkezdünk foglalkozni.

Milanovich Domi: Milyen programjaitok vannak? Úgy tudom, veterán katonáknak is tartotok csoportot.

Zsábej Edit: Pavlo vezeti a csoportokat, én csak asszisztálok, márciusban csatlakoztam hozzá. Részt veszek a csoport működésében, mint pszichológus és mint szervező is. Szerveztünk háromnapos elvonulást, csoportos foglalkozásokat tartottunk. A fókusz az erőforrások keresésén van: a katonáknak a

csoportok mellett szervezünk kirándulást, lovaglást, gyógyfürdői kezelést.

Pavlo Hudra: Akkor, ha megengedik, én folytatnám. Nagyon köszönöm a meghívást, és nagyon örülök, hogy önök között lehetek. Ahogy Edit mondta, három évvel ezelőtt hozták létre az alapítványt. Először önkéntesek dolgoztak benne, majd egy bizonyos idő után kialakult egy profi társaság, és profi szakemberek kezdték vezetni. Az egyik központi kórházban az Orvosok Határok Nélkül szervezet orvosai dolgoztak. Az alapítványunk vezetőjétől megkérdezték, hogy nem akarunk-e részt venni ebben a munkában, meglátogatni a kórházban lévő katonákat. Nem találtak más szervezetet, amely szívesen vállalná ezt a munkát. A központi kórházzal kezdtük, majd kiszélesítettük tevékenységünket, és most öt kórházban dolgozunk: Ungváron a megyei kórházban, a városi kórházban, katonai kórházban és még két kórházban: Munkácson és Szolyván. Az egyéni foglalkozásokon kívül csoportos terápiát is folytatunk. Tapasztalataim szerint a csoportos foglalkozások nagyon hatékonyak. Kevés szakember van, ezért praktikus csoportokat tartani, de emellett eredményesnek is tűnik. Amikor egy-egy terápiás csoportot összeszervezünk, akkor figyelembe vesszük, hogy a csoport tagjai szolgálat után

álló katonák, vagy már veteránok, akik leszereltek, vagy olyan személyek, akik sérülést szenvedtek. A katonák ellátásán kívül főleg női munkatársaink foglalkoznak a családtagokkal, elsősorban férjüket elvesztett feleségekkel vagy apjukat elvesztett gyermekekkel. A jótékonyági szervezetnek köszönhetően lehetőségünk nyílik arra is, hogy elutazzunk velük, kiránduljunk a természetben, ezek is segítenek a gyógyulás folyamatában. A mellettem ülő Jurij katonai terapeuta, végigszolgált a háborúban, most már veterán, és ő is foglalkozik ezekkel a kérdésekkel, átadom neki a szót.

Jurij Bismak: Mindenekelőtt meg szeretném köszönni a meghívást, először veszek részt egy ilyen nagy rendezvényen. Katonai pszichológusként dolgoztam, de részt vettem a katonai műveletekben egészen 2014-től 2022-ig. A front egész vonalán szolgálatot teljesítettem. Kramatorszk, Bahmut, Zajcevo, Luganszk, tehát a Donbasz területén is. És olyan katonákkal kellett dolgoznom, illetve olyanokkal találkoztam, akik különböző pszichológiai betegségekből szenvedtek. Ebben a háborúban a legszörnyűbb dolog az, hogy az Orosz Föderáció hadserege nemcsak a katonákkal harcol, hanem rombolja az ukrán városokat, öli a civil lakosságot, nőket, gyerekeket is. A poszttraumás betegségek nemcsak a katonákat jellemzik, hanem a civil lakosságot is. 2022-ben, amikor kiszélesedett a háború, akkor Szumi területén szolgáltam, majd végigszolgáltam a fronton egész Bahmutig. Végül megkaptam a tartalékos státuszt a koromnál fogva, miután betöltöttem a 63. életévemet. Ez a háború borzalmas és nagyon veszélyes. Jelenleg Pavlóval és Edittel együtt részt veszek a rehabilitációban.

Milanovich Domi: A munkátokban hogyan kezelitek azt a helyzetet, hogy egyszerre vagytok jelen segítőként, miközben magatok is a háború érintettjei vagytok?

Jurij Bismak: Azt a tapasztalatot, ami a harcok során felgyülemlett bennem, most arra használom, hogy vannak bajtársaim, akik szintén leszereltek és nekik nyújtok segítséget. A háborúból senki sem tér vissza ugyanolyanként, mint ahogy elindult. Megsebesült vagy nem sebesült meg, ennek nincs jelentősége, mindenki traumával ér haza. Mindenkinek, aki visszatér a háborúból, szüksége van segítségre, támogatásra. Vannak olyan helyzetek, amikor egyedül nem tudok segíteni, és akkor kérem a kollégáim segítségét.

Pavlo Hudra: Hogyha figyelembe veszem a munkámat, amit ugye sebesültekkel, vagy nem sebesültekkel végzek, akkor azt látom, hogy csak a komp-

lex hozzáállás az, ami segítséget nyújt. Az egyéni foglalkozás nem elég. Az én feladatom az, hogy átadom a tapasztalatomat, a tudásomat annak az embernek, akinek saját magának kell megoldania a nehézségeit.

Zsábej Edit: Én ehhez csak annyit fűznék hozzá, hogy nekem is van pszichológusom. És ha vannak ilyen nagyobb találkozók, akkor nekem utána fel kell töltni. Ahhoz, hogy segíteni tudjak, én is rendben kell, hogy legyek.

Milanovich Domi: Hogyan látjátok, hogy háborús traumák esetén mi az, ami a negatív következményeket még tovább súlyosbítja, vagy mi az, ami védőfaktor tud valamennyire lenni?

Pavlo Hudra: Gyakran dobálózunk azzal a kifejezéssel, hogy ennek vagy annak az embernek PTSD-j van. Én nagyon ellene vagyok ennek az eljárásnak. Ezt a diagnózist csak egy pszichiáter tudja megállapítani, ugyanakkor több szinten is lehet segíteni. A hazatérő katonának elsőként nagyon erős pihenésre van szüksége, ami egy hónaptól három hónapig tart. Ezt követi a találkozás a rokonokkal, barátokkal. Egy katonában kialakulnak túlélési mechanizmusok, amelyeket ő a civil életére átültet. Egy veterán már soha többé nem lesz civil, hanem leszolgált, katonai civil lesz. Az identitását meg fogja határozni, hogy hogyan reagál rá a közvetlen környezete és a társadalom, mennyire tudják elfogadni a megváltozott viselkedését. A terápiában fontos szempont, hogy személyként kezeljük, vágyaival, gondolataival. A háborúban egy nagy gépezet része. A katonák megsegítésében részben támaszkodunk Frank Pucelik amerikai terapeuta módszertanára, aki 2014-ben járt Ukrajnában és adta át a tudását.

Milanovich Domi: Jurij, te is hasonló módszerrel dolgozol?

Jurij Bismak: Nagyjából igen, de inkább több gyakorlati tapasztalattal. Egy háborúban nincs idő arra, hogy elméleti módszertanokkal foglalkozzunk, ott sokszor nagyon gyorsan „helyre kell pofozni az embert”. Ehhez gyakorlatiasabb módszerek szükségesek. Ezek a módszerek attól függenek, hogy hogyan viszonyulunk az egyénhez. Figyelembe vesszük a világnézetét, a vallását, az értékeit, a legkedvesebb foglalkozását. Ha mély transzban van az ember, akkor ezek az alapvető értékek számítanak. Ezekhez kapcsolódva helyre lehet állítani az embert. Azok az emberek, akik leszereltek, emlékekben élnek. Nagyon gyakran visszaemlékeznek azokra az eseményekre, amelyek megtörténtek velünk.

Milanovich Domi: Edit, mi a te tapasztalatod, mi az, ami segít?

Zsábej Edit: Én úgy látom, hogy ha úgy kezelem, mint embert, észreveszem benne az emberi méltóságot, az sokat segít a gyógyulásban. Ha elfogadom olyannak, amilyen, és nem akarom megváltoztatni. Negatív tényezőként a társadalom közömbösségét említeném. Más emberként jönnek vissza és nem találják azt a hozzáállást, amire szükségük lenne.

Milanovich Domi: Azon gondolkodom közben, hogy maga a gyógyulás mennyire egyéni, mennyire közösségi folyamat valójában? Pavlo, említette a rokonokkal való újratálalkozást is. Őket hogyan tudjátok felkészíteni arra, hogy hogyan tudják támogatni a veterán hozzátartozókat?

Pavlo Hudra: Az egyik feladat, amit a szervezet kitűzött maga elé és mindenki elé: a pszichoeducáció. Fontos figyelmet szentelni a veteránokkal való kommunikáció stílusára. A háborúból visszaérkező katonák sokkal érzékenyebbek, könnyebben lesz indulatos például a visszautasításra. Ha például a nyugdíjfolyósítónál vagy valahol máshol elutasítják, képes arra is, hogy bántalmazzon. Ezért a társadalomnak kell felkészülnie és alkalmazkodnia ahhoz, hogy hogyan viszonyuljon ehhez az emberhez, nem fordítva, nem a leszerelt katonának kell alkalmazkodnia a társadalomhoz.

Zsábej Edit: Mondjuk ez nem nálunk fordult elő, de volt olyan példa, hogy hazajött a katonák, és nem tudott a családi házában lakni, hanem például ki kellett ásnia egy lövészárkot úgymond otthon, és ő abban aludt egy ideig. Ha ezt a család nem tudja elfogadni, akkor kitaszítottnak érzi magát, hogy akkor őt nem szeretik, nem fogadják el.

Milanovich Domi: Jurij, te hogy látod ezt?

Jurij Bismak: Ha az ember a civil életből a háborúban találja magát, az egy egészen más világ. Ott minden egyértelmű. A fekete az fekete, a fehér az fehér. Nincs átmenet, nincs szürke, „hát lehet”, „majd meglátjuk”... Ilyenek nincsenek. Amikor leszerel, és a civil emberekkel kapcsolatba kerül, akkor azzal találkozik, hogy azt mondják neki, „lehet”, vagy „nem is tudom”, ez számára érthetetlen, és ez konfliktushelyzethez vezet a civil és a katonai ember között. Ezért tréningeket, oktatást kell végezni a közigazgatásban dolgozó személyek részére, hogy megfelelő módon tudják fogadni a megváltozott viselkedésű embereket.

Ukrajnának fel kell készülnie arra, hogy előbb-utóbb befejeződik a háború, és akkor nagyon pontosan tudnia kell, hogy hogyan tovább. Az önök segítségével nélkül nagyon nehéz, vagy esetleg lehetetlen lesz ezt megvalósítani.

Milanovich Domi: A gyógyulási folyamatban mi tud reális célkitűzés lenni, meddig lehet

eljutni? Úgy, hogy közben még tart a háború. *Pavlo Hudra:* Én támogatnám, hogy a leszerelt katonának olyan státusza legyen, hogy őt nem hívhatják be újra a hadseregbe. De nagyon gyakran megtörténik, hogy egy év betegállományt kap a katonák, majd utána megint behívják. Ezzel a tudattal élni nagyon nehéz.

A terápiának fontos eleme, hogy legyen pszichoeducáció, tudatosítani kell benne azt, hogy nem te vagy abnormális, hanem a helyzet volt abnormális, amiben voltál. Természetesen ha az egyén a traumájáról akar beszélni, akkor mi ott vagyunk, meghallgatjuk, mellette állunk. De hallgatva őt inkább az erőforrásokra összpontosítunk: megvan a traumád, de az erőforrások fontosabbak. Nagyon jó eredményeket mutatnak a stabilizációs módszerek: földelési technikák (*itt a tolmács meglepődik a földelés szakkifejezésen, többen összevethetnek*), mindfulness, légzéstechnikák.

Jurij Bismak: A rehabilitáció lényege az, hogy megtanítsa az embert arra, hogy elfogadja az állapotát. Van olyan állapot, ami élete végéig tart. A rehabilitáció feladata, hogy az ember megtanulja kontrollálni magát és hogy tudjon önmagának segítséget nyújtani. A legfőbb segítség önmagad vagy. Segítséget tudunk nyújtani, tanácsot tudunk adni, de nem mindig van az ember mellett egy pszichológus. Ezért az embernek önmagának kell ellenőriznie az állapotát, és használni kell a stabilizációs technikákat, gyógyfürdőbe járni stb.

Pavlo Hudra: Én többnyire férfiakkal foglalkozom, és nagyon sok mítosz kering a terápiával kapcsolatban. A kórházakban gyakran halljuk azt, hogy „hagyjanak békén, majd én egyedül elintézem, nem kell nekem pszichológus”. Nagyon gyakran elmegyek kórházakba, tudják rólam, hogy pszichológus vagyok, de nem erőltetem azt, hogy beszéljünk, ha valaki nem akarja, de megtanítom például a földelést. (*nevetés*) A kapcsolatteremtés, a kapcsolat kialakítása nagyon-nagyon fontos. Ha megvan a kapcsolat, akkor lehet tovább építkezni. Ezért nagyon fontos, hogy mindkét részből legyen egy „oké”.

Milanovich Domi: Érintettük a társas kapcsolatokat, a vallást, részint a testi élményeket is a földelés kapcsán, vagy a testtel való munkát, de ez engem még érdekelne. A testhez való viszony, vagy azzal, hogy a veteránok újra biztonságban érezzék magukat a testükben... Ezzel hogyan dolgoztok?

Pavlo Hudra: A munkánk során nagyban támaszkodunk *Bessel van der Kolk: A test mindent számontart* című könyvére. Nagyon gyakori az, hogy

a fájdalom valahogy belefagy az emberbe. Az érző katona háborúban egyenlő a halott katonával. Igyekszünk segíteni pozitív testi élmények megtapasztalásával is a katonákat. Emellett sokaknak megváltozott a testük, elvesztették például egy végtagjukat, ezt is hosszú idő elfogadni.

Jurij Bismak: Az ember, amikor harcokban vesz részt, háborúban, akkor nagyon gyorsan elveszíti az óvatosságát. Egy katona éjszaka ügyletben volt, de az ellenfél nagyon közel volt hozzánk, körülbelül 50 méterre. A katona az ügylet alatt folyamatosan élesre töltött fegyverrel közlekedett, és a kezét a ravaszon tartotta. De ezzel ugye magát és a kollégáit is veszélyes helyzetbe hozhatta. Az észrevételeimet, a figyelmeztetésemet nem vette figyelembe. Kénytelen voltam eltávolítani erről a helyről, egy kevésbé felelősségteljes helyre küldtem. Ahhoz, hogy megszüntessem a félelmét, „sokkterápiát” kellett alkalmaznom. Ez olyan késő tavasszal volt, május végén. Ahhoz, hogy az önbecsülését egy kicsit helyre rakjam, felelősnek, vezetőnek tettem az új helyen. És hogy csökkentsem a félelmét, azt adtam ki parancsba, hogy fürödjön egy tóban. Elég hideg volt, azt kértem, hogy eddze magát, és azon kívül pedig mezítláb járjon egy százméteres körben. Legyőzte a félelmét a hideg víztől és a mezítláb járkálástól, és visszakéredzkedett oda, ahol előzőleg szolgált, én pedig visszahelyeztem. A félelemnek nagy a szeme, nem mindig kell hinni abban, amit látunk. Van egy barátom, aki korábban parázson járkált. Hát engem is megkért erre, és vizuálisan azt látjuk, hogy ott a forró parázs, amely nagyon forró, éget. De amikor abszolválod, megteszed ezt a 7 métert, akkor azt látod, hogy nincsenek égési sebeid. Tehát ennek az embernek, akiről szó van, elmondtam azt, hogy ha nem látod az ellenséget... bár van távcsőved, van éjjellátó műszered... ha nem látod az ellenséget, akkor nincs mit félned. Ha félelemmel élsz, akkor ez még sokkal rosszabbá teszi az állapotodat. És ez segített. A továbbiakban nem volt ilyen probléma.

Milanovich Domi: Edit, említettél valamit – és ez lenne az utolsó kérdésem, mielőtt megnyitnánk a kört a közönségnek. Említetted a társadalmi közömbösséget. Hogyan hat a veteránokra, hozzátartozókra, rátok önmagában az, hogy a médiafigyelemnek is van ingadozása, illetve hogyan hat rátok, hogy a környező országok milyen reakciókat mutatnak?

Zsábej Edit: Elsősorban arra a személyre figyelek, akivel dolgozom. Emellett a Cordelia Alapítvánnyal majd együttműködünk a kárpátaljai lakosság érzékenyítésében. De ezen kívül nekem nagyon sokadlagos, hogy a szomszédos országban mire gondolnak, vagy éppen a sajtó mit szeretne hallani vagy látni.

Sőt, én inkább meg akarom védeni ezektől a hatásoktól az „embereinket”.

Milanovich Domi: Pavlo, Jurij, mit gondoltok erről? Egyáltalán eljutnak ezek a hatások a veteránokhoz, vagy ki tudja zárni, ami a médiában, a világpolitikában van?

Jurij Bismak: A legfontosabb az, hogy az információ objektív legyen. A nem objektív információ mélyíti a problémát. A média nem objektív jellege abból adódik, hogy nem értik a mi problémáinkat. A veteránok ezt a hozzáállást, a nem objektív információt nagyon rosszul fogadják. Ahhoz vezet, hogy bezárkóznak, nem akarnak erről beszélni. Miért kell valakinek megmagyarázni valamit, ha nem hallgat rád?

Pavlo Hudra: A pszichoedukáció fontos eleme az információs higiénia. Erre biztatjuk a katonákat.

Jurij Bismak: Az információ alakítja a világnézetünket arra a problémára vonatkozóan, amellyel szembesülünk. Az információs háború nagyon-nagyon komoly fegyver. A Kremlben ezt nagyon jól értik, az oroszok súlyos információs háborút folytatnak az Európai Unió és a NATO ellen. Közösen olyan információs hátteret kell kialakítanunk, amely ellenáll a moszkvai orosz propagandának.

Pavlo Hudra: Ezért időben el kell földelnünk magunkat. (nevetés)

Milanovich Domi: Köszönöm szépen! Kérdése van-e valakinek?

Hegedűs Ildikó: Nekem nem egészen világos, hogy mi ez az információs higiénia?

Pavlo Hudra: Az információ adagolása és az információ megbízhatóságának ellenőrzése a lényeg. Csoporton belül ezt meg tudjuk beszélni.

Hárdi Lilla: Önök kezelnek frontra visszaküldendő katonákat és veteránokat is. Van-e olyan szakmai tapasztalat, amit én például izraeli pszichoterapeutáktól hallottam, hogy rosszabbak a gyógyulási, javulási sanszai azoknak, akik visszaküldhetők?

Pavlo Hudra: Igen, azt látjuk, hogy rosszabb a gyógyulás.

Kepics Zsanett: A csoportokban tapasztaltok-e agressziót a katonák között?

Pavlo Hudra: A kétéves tapasztalatom alatt egyetlen egyszer nem volt agresszív megnyilvánulás vagy nézetkülönbség.

Kepics Zsanett: Ezt mivel magyarázod, hogy a civilekkel megjelenik, de egymás között nem?

Pavlo Hudra: Leginkább leggyakrabban amiatt, hogy a civilek nem értik azt, hogy a katonák adaptációs mechanizmusai hogyan működnek. A srácok nagyon jól kommunikálnak egymás közt. Öt percet beszélnek és már haverok.

Jurij Bismak: A katonák lehet, hogy korábban sohasem találkoztak, de hasonló feltételek között éltek. Nem kell egymásnak megmagyarázniuk a részleteket. Félmondatokból értik egymást. Értik, hogy milyen témáról, milyen feltételekről beszélnek. Egy civil embernek meg kell magyarázni, hogy ez miért történik, hol történik és milyen oknál fogva történik. Volt olyan helyzet, amikor a leszerelés után orvoshoz fordultam. Ez nem katonai, hanem normál kórházban történt, öt perc elteltével összevesztem az orvossal. A katonai kórházban más volt a helyzet. Egy katonai orvos soha nem tesz fel buta kérdéseket. (nevetés)

Résztevő: Van egy hiányérzetem, nem beszélünk a hit szerepéről. Merünk-e erről beszélni?

Jurij Bismak: Merünk. És sokat is beszélhetünk. Meséltem arról az esetről, amikor 2016-ban úgy 50 méterre volt előttünk az ellenség. 2022-ben meg olyan 10-15 méter választott el bennünket az ellenfelektől. Csak egy út meg két kisebb faültetvény volt közöttünk. Hallottuk egymást, de nem láttuk egymást. És ha tíz méterről egy géppuskából rádlőnek,

és nem találnak el, élve maradsz, akkor hiszel Istenben. Ha 50 méterre tőled felrobban egy 120-as akna, és nem sérültél meg, pedig meghalhattál volna, akkor arra gondolsz, hogy valaki vigyáz rád. A halál és a túlélés nagyon közel vannak egymáshoz. Az az ember, aki érzi a halál szagát, nagyon megváltozik a gondolkodásában.

Pavlo Hudra: A katonákkal beszélgetve nagyon gyakran kerül szóba az értékrend megváltozása. A pillanat csodájáról beszélnek, arról, hogy vajon én miért maradtam élve, hisz nekem még ezek szerint vannak feladataim az életben, még meg kell valósítanom sok mindent?

Jurij Bismak: És akkor érted meg közvetlen vagy átvitt értelemben, hogy az Isten mindenhol jelen van, és nem hagyott cserben.

Milanovich Domi: Nagyon jó, hogy erről a fontos témáról is még többet tudtunk beszélgetni. Sajnos mára ennyi fért bele az időnkbe. Köszönöm még egyszer vendégeinknek: Pavlo Hudra, Jurij Bismak, Zsábej Edit. Major Pálnak pedig köszönjük szépen a tolmácsolást! Önöknek köszönjük a figyelmet!

A PSZICHOTERÁPIÁS GYAKORLAT ETIKAI KÉRDÉSEI

Az oktatások és a rendelések tekintetében is nagyon hasznos kiadvány A PSZICHOTERÁPIÁS GYAKORLAT ETIKAI KÉRDÉSEI című kötet. A kötet Tiringer István szerkesztésével a Pszichoterápia szakfolyóirat kiadója, a MentalPort gondozásában jelent meg.

A kötet a szakfolyóirat etikai rovatának fiktív esetpéldáit tartalmazza a hozzájuk tartozó három hozzászólással: kiképző terapeutától, képzett, gyakorló terapeutától és szakképzésben lévő kollégától. A hozzászólások nem a „tuti” választ adják meg, hanem segítenek elgondolkodni pszichoterápiás és tanácsadói munkánk etikai aspektusain.

A kötet itt megrendelhető:

<https://www.mentalport.hu/kiadvanyok/etikai-kotet-megrendeles/>

A kiadvány célja elősegíteni a pszichoterápiás és segítő szakmák gyakorlatában az etikai kérdések felismerését, a problémamegoldási készségek fejlesztését, és gyakorlati anyagot nyújtani az etika szempontjaihoz a képzésekben.

Tapasztalatunk szerint az etika – jelentőségéhez képest – alulreprezentált szakmai gondolkodásunkban és a képzésekben egyaránt. A kötet megjelentetésével szeretnénk kiszélesíteni ezt a perspektívát.

Néhány cím ízelítésként a kötetben megjelent esetpéldákból: Üzleti kapcsolat a páciens nővérével. A szellemileg leépülő idős terapeuta. A terapeuta várandóssága a csoportterápiában. Anya és lánya „osztózkodása” a kisvárosi terapeután. Banki kölcsön és terápiás titok. Magánrendelői team vezetése és az online terápia térhódítása. Muszlim nőbeteg kezelése.

A PSZICHOTERÁPIÁS GYAKORLAT ETIKAI KÉRDÉSEI

SZERKESZTETTE:
TIRINGER ISTVÁN

